

ת"פ 54890/09/12 - מדינת ישראל נגד פ.ד.

בית משפט השלום בבאר שבע

י"א אייר תשע"ה
30 אפריל 2015

ת"פ 54890-09-12 מדינת ישראל נ' ד'

לפני	כב' השופט רון סולקין
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשם	פ.ד.

פסק דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירות של תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 379 ביחד עם סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (מספר עבירות); תקיפת קטין ע"י אחראי בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 379 ביחד עם סעיף 382(ב)(2) לאותו חוק (מספר עבירות); איומים, בניגוד לסעיף 192 לאותו חוק (עבירה אחת).

עובדות כתב האישום המתוקן ת/1, בהן הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון, כי בעת שהיה נשוי למתלוננת, במועדים שונים בשנת 2009, תקף אותה בכך שהיכה אותה ובעט בה, וכן תקף את הבן המשותף, יליד 1996, בן השנים 2002 ועד סוף שנת 2009, באופן שדחף אותו וסטר לו. באחד המקרים, שאירע במועד בלתי יודע, אף הפיל אותו לארץ, אחז חזק בגרונו בהיותו שרוע על הרצפה. כאשר אמר הבן לנאשם "תיזהר, אתה יכול להרוג אותי", או מילים דומות, שחרר הנאשם את אחיזתו. עוד איים הנאשם על רעייתו דאז בכך שאמר לבתו, עת שהתקשר אליה לאחר שזמן לחקירה במשטרה בעקבות תלונת רעייתו, כי רעייתו תשלם ביוקר על כך שגרמה לו להיכנס למעצר. עוד מפורט בכתב האישום, כי במהלך שנת 2009 פתחו הצדדים בהליכי גירושין.

בין הצדדים נקשר הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום, הנאשם הודה בעבירות, הורשע, והופנה לחקירת שירות המבחן למבוגרים. ההסדר לא כלל הסכמות ענשיות.

הערכת שירות המבחן

בענינו של הנאשם הוגשו לא פחות מחמישה תסקירים מטעם שירות המבחן למבוגרים, כולם לגוף הענין. התסקירים משקפים הליך ארוך יחסית של הערכה וטיפול בנאשם. הנאשם נשוי כעת מחדש. הנאשם סיים חובותיו בלימודים כבוחן רכב מטעם משרד התחבורה. הנאשם הועסק אצל מעסיקים שונים בתחום מכונאות הרכב במהלך השנים. לאחרונה, סיים עבודתו במוסך בעיר תל אביב וכעת מחפש עבודה אחרת.

המדובר בנאשם שביטא תפישות פטריאכליות כלפי בני המשפחה, והתנהל במהלך השנים תוך התמקדות בעצמו ובצרכיו. במהלך הקשר עם שירות המבחן, אשר ידע עליות ומורדות, שולב בהליך טיפולי, במסגרת המרכז למניעת אלימות במשפחה, ואט אט חל שינוי בעמדותיו הנוקשות. מהתסקיר האחרון נושא תאריך 21.04.15, עולה, כי כיום מבין, שבעבר נטה להתבצר בעמדותיו ולהשליך הבעיות על בני משפחתו, והתנהגותו נבעה מכך שגיבש לעצמו תפיסות קרבתיות ונטה לריכוז עצמי. הנאשם הצליח לערוך התבוננות פנימית ביקורתית, נתנם משמעותית מהמסגרת הטיפולית ושירות המבחן סבור כי ימשיך להפיק תועלת מאותה מסגרת.

לנוכח ההליך הארוך והמורכב שעבר הנאשם, לרבות שינויי התפישה שנתגבשו אצלו, לאור התקדמות הנאשם בהליכי הטיפול, המליץ שירות המבחן על העמדת הנאשם במבחן, תוך חיובו בהמשך הטיפול, וכן הטלת עונש חינוכי בדמות 180 שעות של"צ. עוד המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם בדיון, על מנת למנוע פגיעה באפשרויות התעסוקתיות שלו.

ראיות לעונש

התביעה לא הגישה ראיות לענין העונש.

ההגנה הגישה, לענין העונש, תעודת סיום לימודים בקורס לבוחני רישוי רכב (נ/1), וכן מסמך המפרט הדרישות מטעם משרד התחבורה להסמכה בעיסוק כבוחן רכב, הכוללות גם תעודת יושר ממשטרת ישראל (נ/2).

עוד השמיעה ההגנה, לענין העונש, את בנו של הנאשם מנישואיו הקודמים. הבן סיפר, כי הנאשם היה אב טוב וחינך את ילדיו לחיים אזרחיים יצרניים. כל הילדים עובדים למחיתם ומי מהם לא פנה לדרך שאינה מקובלת.

טיעוני הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה לעונש בכתב (ת/2) וכן השלימה הטיעונים על פה.

התביעה מדגישה את חומרת התופעה של אלימות במשפחה, כאשר עבירות אלה נעברות דווקא על ידי מי שהוא הקרוב

ביותר לנפגעים.

התביעה הדגישה הצורך בהרתעת הרבים.

התביעה עתרה להשית על הנאשם עונש במסגרת מתחם שינוע בין שנתיים לארבע שנות מאסר, בגין כל אחת מפרשיות התקיפה - הן תקיפת רעיתו דאז והן תקיפת הבן הקטין.

לנוכח הימשכות האירועים, עותרת התביעה לעונש מאסר בפועל על הצד העליון של המתחם, בלוויית מאסר מותנה ארוך ומרתיע וכן פיצוי לנפגעי העבירה.

ההגנה טענה ארוכות ועתרה ליקח בחשבון את נשנות האירועים; את העובדה שהיוו פרק חולף בחייו של הנאשם, במסגרת סכסוך גירושין, ולא שיקפו את דרך חייו; את ההליך הטיפולי הארוך שעבר הנאשם; את עברו הפלילי הנקי ואת הודאתו באשמה.

ההגנה טענה, כי עונש מאסר בפועל לא יהיה מידתי בנסיבות דנן, וכי עלול דווקא לקטוע את ההליך הטיפולי ולהסיג את הנאשם אחור.

בדברו האחרון, הודה הנאשם על שילובו בהליך הטיפולי ואף הביע צער על כך שלא יכול היה לעבור הליך זה טרם כניסתו לקשר הנישואין. סיפר, כי מחפש עבודה כבוחן רכב. סיפר על ילדיו - כולם מנהלים חיים נורמטיביים. סיפר על התובנות שהפיק מהטיפול כיצד להתמודד עם מצבי מתיחות במשפחה.

דין והכרעה

עבירות אלימות במשפחה הן חמורות. יש בהן בבחינת הפרת האמון בין בני המשפחה ופגיעה בהם דווקא במקום בו אמורים להיות מוגנים - בביתם. יש בהם ניצול של פערי הכוחות בין הצדדים.

בית המשפט מוצא להעמיד מתחם הענישה בגין עבירות של תקיפת בת זוג או תקיפת קטין, במסגרת המשפחה, באופן שלא נגרמו חבלות, שלא תוך השלטת אכזריות או טרור, על מאסר צופה פני עתיד עד מאסר בפועל בן שנה אחת.

יובהר, כי הפסיקה שהוגשה מטעם התביעה, במטרה לתמוך את עתירתה למתחם ענישה ברף עליון גבוה יותר, עסקה, ברובה, בסיטואציות קשות בהרבה, שענינן אלימות מתמשכת, תוך גרימת חבלות והטלת אימה.

במקרה דנן, האלימות המשמעותית אירעה בשנת 2009, אותה שנה בה גבה טורא בין בני הזוג והם פתחו בהליכי הגירושין. אמנם, כתב האישום מיחס לנאשם גם אלימות קודמת, אך זו היתה במדרג חומרה נמוך יותר, ומכל מקום לא הביאה להגשת התלונה.

לנוכח טענות שנשמעו יצוין, כי התפישה הגורסת, שמתחם הענישה מן הדין שיתחם אך ורק לעבירה הנדונה, על נסיבותיה הספציפיות, אינה מדויקת. ברי, כי יש צורך בהכללה מסוימת במסגרת קביעת מתחם הענישה, אחרת יאבד תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, את אחת מתכליותיו החשובות, שהינה התקדמות לקראת אחידות, בעולם הענישה. אם כל מתחם יתיחס רק לעבירה ספציפית בנסיבות של התיק הנדון בלבד, הרי לא יהיה ערך למתחם שנקבע בתיק אחר, שכן לעולם אין דמיון מלא בנסיבות. במצב כזה, לא היה צורך בקביעת מתחם כלל, וניתן היה לשקלל העונש הספציפיישירות. לפיכך, יש להביא גם נסיבות הקשורות למאפיניה של העבירה, ולא רק למאפיניו של עושה העבירה, בקביעת המתחם. ודוק: אף סעיף 40יא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, המפרט הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אלא קשורות לנאשם עצמו, אותן יש ליקח בחשבון בעת קביעת העונש הספציפי, אינו מפרט נסיבות אלה כרשימה סגורה, אלא קובע כי בית המשפט רשאי להתחשב בנסיבות אלה. זאת, בנוסף לנסיבות הקונקרטיות של העבירה.

קביעת הענישה במסגרת המתחם נעוצה, ראש וראשית, בחומרתם של מעשי האלימות בהם הורשע הנאשם; שימוש בנשק חם או קר; ההקשר הכולל של המעשים, לרבות משכם, עקביותם, האוירה הכללית שיוצר הנאשם בבית המשפחה; תוצאות האלימות, הן במישור הפיסי, והן במישור הנפשי; ביצוע עבירות תחת השפעת חמרים משני תודעה, כגון סמים ואלכוהול; עברו הפלילי של הנאשם; נסיבותיו האישיות; השתלבות הנאשם בהליך טיפולי והתובנות שגיבש; ואף ההשפעה שתהיה לעונש שייגזר על מצב המשפחה.

סעיף 40ד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, אשר נתווסף בתיקון מספר 113 משנת תשע"ב - 2012, אף מצא לקבוע, כי כאשר מוצא בית המשפט סיכוי ממשי לשיקומו של הנאשם, רשאי הוא ליתן הבכורה לשיקול זה אף תוך חריגה ממתחם הענישה.

בית המשפט סבור, כי כאשר המדובר במאטריה של אלימות במשפחה, יש לבחון כבוד ראש שיקול זה, שכן, על בית המשפט לשוות לנגד עיניו לא רק את השיקולים הנוגעים לעבר, שענינם הגמול על המעשים שבוצעו, אלא גם המשך התנהלות הנאשם ובני המשפחה בעתיד, דבר שאינו עומד, בהכרח, בסתירה לאינטרס הציבורי ואף תואם אותו.

לאחר בחינת האירועים בתיק זה, מוצא בית המשפט לקבל טענת ההגנה, כי חרף חומרת המעשים שבוצעו, אין המדובר במסכת שענינה התעללות בבני המשפחה או הטלת אימה עליהם, אלא המדובר בנאשם שפעל באופן האמור בהעד הכלים המתאימים להתמודד עם מחלוקות ועם מתיחות בתוך ביתו. כל זאת, כאמור, במסגרת סכסוך גירושין, לפחות בכל הנוגע לאישומים במדרג החומרה הגבוהה יותר.

כעולה מתסקירי שירות המבחן, הסיטואציה של הפעלת אלימות פיסית, אף לא אפיינה הנאשם בתקופות אחרות בחייו,

הן לפני המעשים המתוארים והן לאחריהם.

בנסיבות אלה, ולאור הליכי הערכה והטיפול המשמעותיים שבהם השתלב הנאשם, שעל פי חוות דעת שירות המבחן, הביאו לשינוי ממשי בתפישת עולמו, שינוי ממנו יכול היה גם בית המשפט להתרשם באופן בלתי אמצעי את נשא הנאשם את דברו האחרון - מוצא בית המשפט ליתן הבכורה לשיקולים אלה.

הוסף לאמור, הנאשם התגרש מרעיתו דאז, ואף הבן נפגע העבירה בגר ואינו מתגורר עוד עם הנאשם, כך שגם במישור הנוגע למשפחת הנאשם, פוטנציאל החיכוך העתידי בין הנאשם לבין המתלוננים, פחת במידה משמעותית ביותר.

שיקול נוסף אותו יקח בית המשפט בחשבון, הינו נושנות האירועים. האחרון שבאירועים המתוארים בכתב האישום הסתיים בשנת 2009, בעוד שכתב האישום כנגד הנאשם הוגש בשלהי שנת 2012. בית המשפט לא קיבל הסבר מתאים לשיהוי זה, וכאמור, הביא השיהוי לכך שהנאשם אינו מתגורר עוד בכפיפה אחת עם המתלוננים - רעיתו דאז ובנו. בנסיבות אלה, קהה שיקול הענישה הנוגע להרתעת הרבים ואף להרתעתו האישית של הנאשם.

לאור כל האמור, רואה בית המשפט לקבל את המלצת גורם הערכה המקצועי - שירות המבחן למבוגרים - תוך שינוי מסוים, והוא - כי הנאשם יועמד תחת צו מבחן למשך תקופה ארוכה יותר מזו שהומלצה בתסקיר, וזאת על מנת שניתן יהיה לוודא כי מתמיד בהליך הטיפול ובשינוי התפישתי. יצוין, ההגנה מסרה הסכמתה לשינוי זה.

אשר לשאלת הרשעתו של הנאשם בדין, עלה בידי ההגנה להרים הנטל הנדרש על מנת להוכיח, כי הרשעה עלולה לפגוע באופן ממשי בפוטנציאל התעסוקתי של הנאשם, ומכאן גם באפשרותו לפרנס את בני משפחתו בעבר ובהווה. הנאשם עובד כבוחן רכב מטעם משרד התחבורה. כפי שהובהר מפי ההגנה, נדרש לקבל הסמכה מחדש בכל מפעל או מוסך בו יעסוק. ההסמכה תלויה, בין היתר, בהצגת תעודת יושר, כלומר העדר הרשעות קודמות. רק לאחרונה, סיים הנאשם עבודתו במוסך בעיר תל אביב, והוא מחפש עבודה אחרת. אין צורך להכביר מילים על הקושי במציאת עבודה בגיל מתקדם (הנאשם יליד 1953). תוספת של רישום פלילי עלולה להטיל הכרת באופן סופי על סיכויי של הנאשם למצוא עבודה. המדובר במי שניהל חיים מלאים במשך יותר מששה עשורים ולא הסתבך בפלילין כלל.

בנסיבות אלה, מוצא בית המשפט כי הנזק העלול להיגרם כתוצאה מהרשעת הנאשם בדין אינו שקול כלעומת התועלת החברתית שתצמח מכך.

לפיכך, מתוקף סמכותו של בית המשפט בהתאם להוראות סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, מורה בית המשפט על ביטול הכרעת הדין המרשיעה מיום 27.05.13.

בהתאם לנימוקים שפורטו לעיל, גוזר בית המשפט על הנאשם הענשים הבאים:

- א. הנאשם יבצע עבודות של"צ בהיקף של 180 שעות, בהתאם לתכנית של"צ שתוגש ע"י שירות המבחן למבוגרים בתוך 45 יום מהיום. על הנאשם להתיצב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן לקבלת הוראות בנוגע לעבודות השל"צ. הנאשם מוזהר, כי אי שיתוף פעולה בנוגע לריצוי עבודות השל"צ, עלול להביא להפקעת צו השל"צ ולדין מחדש בשאלת ההרשעה והעונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך;
- ב. הנאשם יעמוד במבחן למשך שנתיים מהיום. במסגרת צו המבחן, יחויב הנאשם להשתלב בכל הליך טיפולי שיומלץ ע"י שירות המבחן. על הנאשם להתיצב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן לקבלת הוראות מתאימות. הנאשם מוזהר, כי אי שיתוף פעולה במסגרת צו המבחן, עלול להביא להפקעתו ולדין מחדש בשאלת ההרשעה והעונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך.

עותק פסק הדין יועבר לעיון שירות המבחן למבוגרים.

צו מבחן יוגש לחתימה בתוך 45 יום מהיום.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"א אייר תשע"ה, 30 אפריל 2015, במעמד הצדדים.